№ 69.

GAZETA KORRESPONDENTA
WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 28. *SIERPNIA ROKU* 1798. *we WTOREK.*

z Liworno dnia 27. *Lipca.*

Przybyły tu dnia wczorayszego korsarz *Angielſki*, rozniosł wieści o wielkiey bitwie morſkiey między eſkadrą *Angielſką* i flotą *Tulońſką* zaszłey w okolicach *Kandyi* i *Cerigo*; iż *Anglicy* odnieśli zupełne zwycięſtwo, i że okręt *Wschód*, na ktorym ſię znayduie *Buonaparte*, zoſtaie w oblężeniu w iednym z portow wyspy *Kandyi*. (Mała liczba ieſt takich, ktorzy daią wiarę tey wiadomości.) Korsarz *Angielſki* nie wie o dniu tego zdarzenia; podług zaś wiadomego obrotu obydwoch eſkadrow, bitwa zayśćby powinna między 28. Czerwca, i 4. Lipca, lecz ponieważ odebrane liſty z *Korſu* pod dniem 13. nie czynią żadney wzmianki ani o bitwie, ani o przybyciu iakiegokolwiek od eſkadry *Francuzkiey* ſtatku, można ſię z tego przekonać, iż to zdarzenie uważać należy więcey niż za wątpliwe, gdyż po takim wypadku, wielka liczba rozproszonych z konwoiu *Francuzkiego* ſtatkow, nieomieszkałaby schronić ſię do portow, które Rzplta poſiada na wyspach *Lewantſkich*, a które nie więcey iak na 80. lub ſto mil są odległe od mieysca mniemaney bitwy, o ktorey korsarz *Angielſki* doniosł.— Liſty z *Florencyi* wyrażaią, iż naypewnieysze donieſienia o flocie *Francuzkiey* nie dochodzą daley iak do 22. Czerwca, a w tym czaſie ta flotta znaydowała ſię o 50. mil od *Kandyi*.

z Wenecyi dnia 6. *Sierpnia.*

Gazeta nasza dziſieysza donoſi wiadomość przywieżioną do *Liworno* przez korsarza *Angielſkiego* o bitwie zaszłey przy *Kandyi* między flottą *Angielſką* i *Francuzką*, na d. 4. Lipca, lecz ta wiadomość żadney wiary mieć nie może, gdyż bliżſi *Korſu*, mielibyśmy prędsze 5. lub 6. dniami o tym donieſienie niż w *Liworno*, liſty zaś z tey wyspy pod d. 13. do nas doszłe nic o tym zdarzeniu nie wzmiankuią.

(Insze liſty z *Liworno* pod d. 4. Sierpnia donoszą, iakoby akcya wspomniona miała zayść między 12. i 13. Lipca. Lecz w takim razie, trzebaby mniemać, iż pierwsza wiadomość z *Liworno* o bitwie na d. 4. Lipca zayść mianey, była tylko prorockim godłem, o bitwie między 12. i 13. zayść maiącey, chociaż te wszyſtkie donieſienia pochodzą z iednego zrzodła, to ieſt od owego kapra *Angielſkiego*.—Gazeta dworſka *Wiedeńſka* pod d. 18 Sierpnia nic o tym nie donoſi, a dawniey oznaymiła, iż do dnia 4. Sierpnia w *Liworno* żadney pewney o obuflottach nie miano wiadomości.)

Wypis z liſtu z Konſtantynopola dnia 25. *Lipca.*

Mamy wiadomość, iż flotta *Francuzka* pod kommendą Generała *Buonaparte* niedościgniona od *Angielſkiey*, szczęśliwie zawinęła do portu *Alexandryiſkiego* w *Egipcie*. Generał *Buonaparte* wysadził zaraz na ląd pewną część woyſka swego dla opanowania niezmiernych ſkładow towarow *Angielſkich* w rożnych punktach *Egiptu* znayduiących ſię, za ktorą zdobycz poſtanowił zakupić ryżu i innych potrzeb dla woyſka swego. W *Alexandryi* ma zoſtawić garnizon i kilka okrętow, z resztą zaś flotty i woyſka ruszy na inne mieysce swego przeznaczenia..... Na morzu *czerwonym Francuzi* maią przysposobionych 45. ſtatkow uzbroionych po 20. armat, ktore maią ſłużyć do zaſtaniania handlu prowadzić ſię odtąd maiącego w tamtey ſtronie z *Indyami*. Do tych ſtatkow i całego handlu używani będą maytkowie *Egipscy* znaiomi tey żeglugi, reszta zaś samemi *Francuzami* osadzona będzie.—Rząd nasz odebrawszy wiadomość o przybyciu flotty *Francuzkiey* do *Alexandryi*, wſtrzymać kazał przeznaczone tam ſtatki ładowane towarami.

z Lipſka dnia 16. *Sierpnia.*

Rozgłaszaią tu za rzecz autentyczną, iakoby z *Konſtantynopola* donieſioną, iż Admirał *Nelson* przybył dnia 28. Lipca do *Alexandryi* w *Egipcie* bez napotkania floty *Francuzkiey*.— (Dosyć ieſt spoyrzeć na datę, ażeby tę wiadomość umieścić w rzędzie tylu innych z niemnieyszym niepodobieńſtwem, iako i śmiałością rozſiewanych baśni.)

z Londynu dnia 10. *Sierpnia.*

Żadney a żadney wiadomości urzędowey o floccie *Nelsona* nie mamy.— Wczoray odebraliśmy telegrafem donieſienie, iż kapitan *Lawford* przytrzymał drugą przewozową flottyllę z potrzebami okrętowemi pod konwoiem iedney fregaty *Szwedzkiey*, a które do *Francyi* przeznaczone były.—Admiralicya odebrawszy wiadomość, iż w *Havre* 7. fregat *Francuzkich* gotowych ieſt do wyiścia pod żagle, wydała rozkaz do admirała *Parker* w *Portsmouth*, aby cztery ieszcze wysłał fregaty, na blokowanie wspomnionego portu.—Dokładne wyszczegolnienie okrętow liniowych flottę *Nelsona* ſkładaiących, ieſt naſtępuiące: 1.) *Vanguard* od 74. armat, *vice-admirał Nelson i kapitan Berry*. 2.) *Orion* od 74. kap: *Saumarez*. 3.) *Culloden* od 74. kap: *Trowbridge*. 4.) *Swiftsure* od 74. kap: *Hallowel*. 5.) *Zealons* od 74. kap: *Hood*. 6.) *Bellerophon* od 74. kap: *Derby*. 7.) *Audacious* od 74. kap: *Gould*. 8.) *Alexander* od 74. kap: *Ball*. 9.) *Theseus* od 74. kap: *Miller*. 10.) *Majeſtic* od 74. kap: *Weſtcott*. 11.) *Defence* od 74. kap: *Peyton*. 12.) *Minotaur* od 74. kap: *Louis*. 13.) *Goliath* od 74. kap: *Foley*. 14.) *Leander* od 50. kap. *Thompson*. Do tego należą 6. do 7. fregat i pomnieysze woienne ſtatki.— Na d. 5. t. m. przybył do wzgorkow naszych piaszczyſtych na przeciw *Nieuport* okręt *Angielſki*, który ze *Smyrny* na d. 14. Czerwca wypłynął. W kanale *Scio* ſpotkał on dnia 16. Czerwca eſkadrę *Turecką* od 3. liniowych okrętow i 5. fregat. Na d. 24. zetknął ſię z galerą, na ktorey poſtrzegł officerow *Francuzkich* w mundurze narodowym, ta iednak galera potrafiła mu umknąć. Na d. 29. kapitan w odległości 30. mil *Angjelſkich* od przylądka *Peſſaro* ſłyszał pułgodzinną mocną kanonadę. Na d. 30 schwytał 3. małe ſtatki przewozowe *Maltańſkie* pod banderą *Francuzką*, były one naładowane próżnemi beczkami od wina, i do *Sycyliy* przeznaczone. Na d. 3. Lipca kapitan wspomniony dowiedział ſię, iż 4. fregaty *Francuzkie* wypłynęły z *Malty* z niewolnikami *Tureckiemi* do *Tunis*. O flocie *Nelſona* nic ſię dowiedzieć nie mogł. Flotta z *Jamaiki* od 200. żaglow z 20. okrętami *Amerykańſkiemi* iuż ieſt w drodze do *Anglij*.—Na oſtatniey audyencyi tuteyſzey poseł *Roſſyiſki* podał Królowi wyſzczegulnienie flotty poſiłkowey *Roſſyiſkiey*.— Właściciele plantacyow w *Jamaice* przekładaią rządowi potrzebę wzmocnienia ſtanowiſk *Mole i Jeremie*, i oddania obu tych ważnych mieysc, pod kommendę lorda *Balcarras* gubernatora *Jamaiki*. G. *Maitland* powraca do *Anglij*. Liſty z *Baltimore* pod d. 9. Lipca donoszą, iż Generał *Washington* w kilku dniach był tam oczekiwany. Z tamtąd ma iechać do *Filadelſii*, i obiąć naywyższą kommendę nad woyſkiem *Amerykańſkim*.— *Pitt* w celu uzdrowienia ſwego bawi ſię ciągle w zamku *Wolmer* w towarzyſtwie kilku przyiacioł swoich.— Sławny cudzoziemiec *Carco* maiący w *Picadilly* wielką fabrykę kapeluſzow, odebrał rozkaz wyiechania z kroleſtwa. G. *Dumourier* w czaſie bawienia ſwego w *Anglij*, mieszkał był u niego. Pewny P. *Citto* rodem z *Pruſs*, zoſtał w *Dower* areſztowany, gdzie miał długą rozmowę z G. *Baraguey d'Hilliers*. Rząd *Angielſki* miał odebrać pewną wiadomość, iż zamiar wyprawy Generała *Buonaparte*, ieſt wtargnienie do *Indyow* przez *Egipt*. Wszyscy officerowie i felczery regimentow znayduiących ſię w *Portugalii*, odebrali dnia wczorayszego rozkaz, ażeby byli w gotowości do wyiazdu.— Fregata *Melpomena* zabrała pod bateryami nieprzyiacielſkiemi fregatę *Francuzką* *l'Aventure* po nader krwawey i uporczywey bitwie. Obrot wiatru przeszkodził zabrać konwoy kupiecki pod zaſłoną tey korwety płynący.— Dwoch znacznych kupcow *Londyńſkich* zoſtało aresztowanych, oſkarżaią ich o wysyłanie do *Indyow zachodnich* fałszywey monety.— Przytrzymano także P. *Danton* z 3. innemi emigrantami, ktorym zadaią, iż dopomagali wielu niewolnikom *Francuzkim* do ucieczki.

W hrabſtwie *Wexford* pod *Gorey* założony ieſt oboz pod kommendą pułkownika *Skerret*, ktory przez całą zimę ſtać będzie.— Oto ieſt oryginalny rewers, iaki więzniowie ſtanu *Dublińſcy* podpisać maią przy swoim uwolnieniu. „ Niżey podpisani więzniowie w *Newgate*, *Kilmainkam* i *Bridewell* obowiązuiemy ſię nie tylko odkryć wszelkie taiemne poſtępki ziednoczonych *Irlandczykow*, ale nawet dać wiadomość o każdym kroku zaszłym między niemi, a Narodami obcemi; tak iednak, iż ani przez wymienienie nazwiſk, ani przez opisanie osob, nikogo kompromittować przymuszani nie będziemy. Po czym przyrzekamy udać ſię do tego kraiu, o ktory umowiemy ſię z rządem, i niepowracać do naszey oyczyzny bez pozwolenia rządu, ani udawać ſię do kraiu nieprzyiacielſkiego. Po dopełnieniu tych obowiązkow, rząd ścigać nas iuż więcey nie będzie, a pod ten warunek wchodzić także ma P. *Olivier Bond*. Wszyſtkim także innym *Irlandczykom* aresztowanym lub nie, wolno będzie weyść w tę konwencyą. „— Liſty prywatne mowią, iż ſię wszyscy udadzą do miaſta *Washington* w *Ameryce*.— *Stephen Tobin* poſłaniec izby wyższey *Irlandzkiey* zoſtał ze ſłużby oddalony, z powodu podeyrzenia, iż należał do związku *ziednoczonych Irlandczykow*.— Łagodne śrzodki rządu w nadanym pardonie insurgentom od iednych naganione ſą i poczytywane za niewczesne, od drugich chwalone i wyſtawione iako mądry śrzodek dążący do przyciągnienia na łono oyczyzny rozdwoionych i obłąkanych iey dzieci.— W wielu okolicach daią ſię ieszcze widzieć małe kupy od 20 do 30. insurgentow, ktorzy wypadaiąc z gór attakuią domy i przeieżdżaiących.— Milicya z *Dublina* wyszła do *Tullow* i *Carnew*, to oſtatnie miaſto tak ieſt zniszczone, iż tylko dwa domy i ieden kościoł w nim ſtoią.

z Paryża dnia 10. *Sierpnia.*

O flocie G. *Buonaparte* naymnieyszey urzędowey nie mamy wiadomości.— Zwycięzca podług liſtow z *Madrytu*, *Bordeaux*, i *Tulonu*; pokonanym zoſtał podług liſtow z *Londynu* etc. Dziś dowiaduiemy ſię, iż ieſt w *Salonice*, wczoray, iż do *Alexandryi* przybył. Coż robić w tym razie?— Czekać. Allarmiści nie czekaią, rozrzucaiąc różne baśnie trwożliwe, rozumieią, iż ſprawę ſwoią tym naprawiaią, że przez kilka dni tryumfuią z wiadomościami zmyślonemi, lecz żaden rozsądny człowiek nie może wierzyć iak donieſieniom urzędowym.— Generał *Baraguey d'Hilliers* z dwoma adiutantami swemi przybył tu iuż z niewoli *Angielſkiey*. Wypuszczeni ſą oni na ſłowo honoru, iż nie prędzey będą mogli woiować przeciw *Anglij*, dopoki niewolnicy *Angielscy* za nich wymienieni nie zoſtaną.— Dziś albo iutro wyieżdża ztąd G. *Brune* nazad do *Włoch*, dla obięcia kommendy nad tamteyszą armią. Bayką było, iakoby miał zoſtać miniſtrem woiennym. G. *Belair* będzie pod nim ſłużbę odbywać.— Dwor *Pruſki* chce zupełną zachować neutralność wprzypadku, gdyby nowa woyna rozpocząć ſię miała. Nasz poseł w *Madrycie* Ob. *Truguet* ieſt tu wkrótce ſpodziewany.— Zdrowie Dyrektora *Rewbell* coraz ſię polepsza.— Co ſię tycze pokoiu z Rzeszą, wątpić nie trzeba iż ſzczęśliwie do końca przyidzie.— Generał *Championnet* obeymie wkrotce kommendę nad armią *Moguncką*.— Gdy flotta *Angielſka* pod *Meſſyną* w *Sycyliy* pokazała

ſię, mieszkańcy tamteyſi okazali wyraźną radość swoią z okrzykami: *Niech żyie Jerzy! niech żyią oſwobodziciele Włoch*, dopuszczaiąc ſię rozmaitych gwałtow przeciw przytomnym tam *Francuzom*. Konsul nasz w *Meſſynie* żądał paszportu do wyiechania, lecz rząd tamteyszy z boiaźni dalszych ſkutkow wſtrzymał go od wyiazdu.— Temi dniami w pałacu równości i w różnych kaffenhauzach zaięto wielu młodych ludzi należących do rekwizycyi, i odeſłano ich do armiow.— Sekretarz legacyi *Francuzkiey* w *Medyolanie* Ob. *Dawid* wyiechał iuż ztąd do *Włoch*.— *Anglia, Auſtrya i Moſkwa*, (mowią tuteysze dzienniki) coraz bardziey zdaią ſię łączyć z sobą, z tego powodu rząd nasz na przyzwoity odpor ſię gotuie. Rzesza *Niemiecka* nic nie będzie należeć do nowey woyny.— Rzplta *Lukańſka* znayduiąc ſię w krytycznym położeniu, wysyła do *Paryża* pełnomocnikiem iednego *Korsykańczyka* nazwiſkiem *Arena*. Słychać iż miniſter *Toſkańſki* margrabia *Manfredini* ma także tu przybyć.— Dwie trzecie części *Gryzonow* oświadczyły ſię za przyięciem konſtytucyi *Helweckiey*, iedna tylko część z *Auſtryą* trzymaiąc, chce ſię przy dawnych prawach swoich pozoſtać.—Dyrektoryat uchwalił aby na wyspie *Aise* tyle kompaniow czarnych i kolorowych utrzymanych było, ile ſłużba tamteysza wymagać będzie, dla tego iż wiele takowych ludzi z niewoli *Angielſkiey* w tamteysze ſtrony przychodzi.—Kommiſſarz nasz morſki w *Tulonie* Ob. *Menard* ieſt mianowany rządzcą marynarki w *Malcie*, gdzie garnizon nasz na trzy mieſiące ieſt w żywność opatrzonym.— Donoszą z *Breſt* pod dniem 31. Lipca, iż dway Generałowie lądowi przybyli tam na dniu 30. Pierwszy ieſt *Menages* ieden z zwycięzcow pod *Quiberonem*, drugi ieſt Generał *Hardy*. Z tey przyczyny nasze ſiedm fregat, ieden okręt liniowy i trzy tyſiące ludzi wkrotce wyidą na morze.

Dnia 11. Sierpnia.

Uroczyſtość 10. Sierpnia podług wydanego wprzód programma, zaczęła ſię o godzinie 3. po południu, Dyrektoryat Wykonawczy, władze Konſtytucyine, Ambassadorowie i Miniſtrowie zagraniczni byli tam przytomnemi. Po mowach i pieniach patryotycznych, odprawiały ſię gonitwy konne i wozowe w ſposobie ſtarożytnym. Miniſter interessow wewnętrznych w obecności Dyrektoryatu rozdał nadgrody zwycięzcom. Trębacze po obydwoch ſtronach cyrku poſtępowali dla uwiadomienia publiczności o Imionach zwycięzcow i mieyſcu ich urodzenia. Powszechna salwa artylleryi i całego woyſka które ſię na placu marsowym znaydowało, ogłoſiło koniec igrzyſk. Wieczorem dana była illuminacya domu marsowego pola, i tańce w cyrku. Pod wielkiemi namiotami przedawano chłodniki za umyślnie poſtanowioną pomierną cenę. Ogrod pałacu Rady ſtarszych, pałac Narodowy *Thuillerie*s i facyata pałacu Rady 500, były illuminowane, w końcu dane były feierwerki. Każdy z Dyrektorow dawał wielki obiad.— Eſkadra na ratunek *Irlandyi* przeznaczona, lub też proſto na brzegi *Anglij* wylądować maiąca, puściła ſię iuż pod żagle.

Naywiększy wpływ w Dyrektoryacie maią teraz *Merlin* i *Treilhard*, osobliwie po wyieździe *Rewbella* do *Plombieres*. *Barras* do zabaw ſkłonny, wyieżdża zawsze na wieś, *Lareveillere Lepaux* pilnuie tylko ſwego departamentu. Z dworem *Wiedeńſkim* rząd chciałby pokoy utrzymać, lubo odrzucił w *Selz* podany proiekt hrabiego *de Cobenzl*.— Ob. *Trouvé* poseł Rzeczypospolitey w *Medyolanie* odnioſł zupełne zwycięztwo nad nieprzyiaciołmi swemi, i utrzyma ſię na tamteyszey ambaſſadzie. Dowiodł, iż nic nie czynił, tylko podług inſtrukcyow ſobie danych. Jeſt on ściſłym przyiacielem dyrektora *Reveillere Lepaux*, który go ożenił, i przy akcie ślubnym donioſł mu o nominacyi iego na ambaſſadę do *Medyolanu*.— Pewny autor komedyow podał do teatru *Francuzkiego* sztukę, w którey były mocne wyrazy przeciw *Anglij*, zawiadowcy wspomnionego teatru odeſłali mu tę ſztukę z oświadczeniem, iż za pułroku może ſię z nią nadgłoſić, gdyż na owczas *Francya* będzie miała prawo tryumfować nad upokorzeniem dumnego nieprzyiaciela. Co za różnica z teatrami *Angielſkiemi*, które nieuſtannie zaſilaią duch publiczny naypodleyszemi ſatyrami przeciw *Francyi*?

Względem intereſſow *Niemieckich* to tylko ieſt pewna, iż neutralność pułnocnych *Niemiec* utrzymaną zoſtanie. W tym przypadku rząd nasz przynaglony okolicznościami, rozciągnie ią nawet względem *Hannoweru*. Co ſię tycze innych ſtosunkow naszych z *Niemcami*, Ob. *Bacher* w *Ratyzbonie* naylepsze ma o nich ſtaranie, dogadza zupełnie zamiarom rządu, obchodząc ſię uprzeymie, a razem z zachowaniem godności republikanina z poſłami *Niemieckiemi*. Oprocz ſwego urzędowania w *Ratyzbonie* zatrudnia ſię on także intereſſami *Francuzkiemi* w *Monachium*, aż do czasu przybycia przeznaczonego tam Ob. *Alquier*, który nie prędzey tam przyiedzie, aż zatargi z *Auſtryą* w przyiacielſkim sposobie ukończone zoſtaną. Jeżeli nowa woyna nie powſtanie, dway rezydenci *Francuzcy* będą mianowani, ieden do *Stutgardu* maiący razem pilnować intereſſow całey *Szwabij*, drugi do cyrkułu wyższego *Renu*.

Na ſeſſyi Rady 500. w materyi wsparcia, które rząd winien dać wdowom i dzieciom poległych tak lądowych iako i morſkich żołnierzy, Lucyan *Buonaparte* przypomniał nayprzod, iż Rada ſtarszych odrzuciła w tey mierze rezolucyą, z przyczyny, iż nie było w niey żadney wzmianki o marynarzach. Jeżeli armia lądowa (rzekł daley) po tyſiąc razy dobrze ſię zaſłużyła oyczyznie, armia morſka dotąd utrzymywana w ſwoim zapale, puściła ſię na ſwoie przeznaczenie, a pierwszy iey krok okazuie światu, iż iey także ſprzyia zwycięztwo. Tak ieſt, ieżeli ſtosy laurow nieuwieńczaią ieszcze geniuszu naszey marynarki, ieſt tego przyczyną utrzymywanie iey do tego czasu w dziecinney niedołężności, którey nie chcę na waszą pamięć przywodzić. Żywość, odwaga, może być działem wspaniałego dziecięcia, lecz ſiła nabiera ſię tylko przez wzroſt własności ſizycznych, a natura przepisuie dla tego wzroſtu czas oznaczony. Wyprzedzać ten czas, wymagać od dziecka ſiły męſkiey, ieſt to na prożno walczyć przeciw nieżmiennym prawom natury. Taki był do dnia dziſieyszego ſtan naszey marynarki. Bez dokładnego urządzenia, bez rzetelney ſiły, wolno iey tylko było ſkrycie ſwoie nadgradzać ſtraty; roſła w cieniu.— Codziennie sztuka byſtrych ludzi, troſkliwe oko rządu, i nieprzerwana praca ludu obywatelow rzemieślnikow, nadawała iey tę poſtać wspaniałą i groźną, iaka przyſtała na corkę wielkiey Rzpltey.— Roſła w cieniu, a kiedy niekiedy doświadczała wzraſtaiących ſił ſwoich przeciwko tyranom morza, i zdawała ſię schnąć z niecierpliwości wydarcia im potroynego berła. W tych oddzielnych okrętu z okrętem, fregaty z fregatą potyczkach, w których *Anglicy* zawsze byli liczniey ſi, czyliż nasza marynarka nie dowiodła, iż zapał wolności, przemyſł i zimną krew pokonać ieſt zdolny. Te pierwsze walki były dla nas pewnym godłem zwycięztwa, ſkoroby tylko flotta *Francuzka* pokazała ſię na morſkiey przeſtrzeni. Nasza marynarka wychodzi iuż z dzieciństwa, i daie ſię widzieć w świetnym blaſku młodości. Wczoray, *Malta* ſtała ſię iey pierwszą zdobyczą, dziś zapomina iuż o niey dla ubiegania ſię za pięknieyszemi zwycięſtwy.— Przeznaczenia Rzeczypoſpolitey zapewne ią do wielkich rzeczy prowadzą. Cóż ieſt niepodobnego dla okrytych laurami żołnierzy, i dla marynarzow ozdobić ſię niemi pragnących? Chwała połącza armią lądową i morſką, niech ie dobroczynność narodowa nie dzieli; wszyſtkie tych woiownikow wdowy i dzieci będą iey troſkliwości celem. W opłaceniu tych pensyow zaszły w ſkarbie trudności i przewłoki, które należy oddalić; zdanie waszey kommissyi było, iż potrzeba ułożyć ſposob wypłacenia w każdym departamencie mieſięcznie, i ułatwić ile możności drogę dla pensyonowanych, iżby nie byli przymuszeni udawać ſię w tey mierze do ſkarbu. Reprezentanci ludu! wdowy i dzieci woiownikow naszych wołaią ięzykiem od wielu urzędnikow ſkarbowych niezrozumianym. Te szanowne familie nie znaią intryg, nie maią złota, lecz maią tylko swoie łzy,.... łzy tak ſilne przeciw sercom czułym, niczym są dla pewnych duſz niedoſtępnych. Nie, niepowierzycie tym ludziom uſkutecznienia dobroczynności narodu. Przez środek który Kommiſſya obrała, Dyrektoryat Wykonawczy obowiązany ieſt, ażeby nakazał wypłacanie w tym Departamencie, w którym każdy z pensyonowanych mięszka, i z naymnieyszemi ile tylko być może formalnościami, a zapewne Dyrektoryat proſtuiąc sposob wypłaty, przyspieszy uſkutecznienie dobroczynnych Ciała Prawodawczego chęci. W iakim wieku ſierotom ma być odięta pensya?— Rzplta powinna ie prowadzić za rękę od kolebki na pole bitwy, z pola bitwy do grobu; życie tych dzieci wspaniałych, niczym więcey nie będzie iak tylko nieprzerwanym pasmem uſług oddawanych tey oyczyznie, która im ſłużyła za matkę.—Na ten czas Rycerz umieraiący zamknie swoie powieki bez niespokoyności na los swoiego syna; wiedzieć będzie, iż go oyczyzna przyswaia, i że poki nie zacznie iey ſłużyć, bierze go na swą porękę; umrze z nadzieią, iż syn iego wkrotce za oycowſkim maiący iść śladem, może go przeydzie w ſławie, a imie iego częſto powtarzane, świetnieyszą o sobie wſkrzesi pamiątkę.—Naſtępuie długi proiekt dekretu, który całkiem Rada przyięła.

Na ſeſſyi d. 6. Sierp: Ob. *Joubert* imieniem osobney Kommiſſyi zwraca uwagę Rady względem kosztow woiennych na rok ſiodmy. W tym momencie (rzekł) gdy los *Europy* ieszcze niepewności podlega, gdy *Anglia* opoźnia nasze negocyacye, gdy ſię wyſila na odnowienie lądowey koalicyi, Rząd *Francuzki* potrzebuie użyć całey swoiey dzielności, i okazać w ſwoich urządzeniach wszyſtkie swoiey potęgi i byſtrości znamiona. Wasza kommiſſya nie będzie wam rozbierać wszyſtkich ſzczegułow nader zawikłaney adminiſtracyi; nie będzie ſię zaſtanawiać nad wszyſtkiemi częściami wydatkow, ani nad ich odmianą i zmnieyszeniem; praca ta do innego czasu należy, idzie tu o dogodzenie przewidzianym potrzebom, i o nadanie Dyrektoryatowi wszyſtkich ſposobow, zniewolenia *Europy* do pokoiu, ſtawiaiąc ſię ieżeli potrzeba, na placu boiu, w przyzwoitey wielkiemu Narodowi poſtawie. (Po rozebraniu w dalszym ciągu różnych ſzczegułow, dodał.) Rzucaiąc potym wzrok ſwoy na obraz wypadkow woiennych, mądrość wasza ważną okoliczność poſtrzeże. Jeżeli w iednym tylko roku 80. millionow ieſt ſkutkiem poprawy dalekiey ieszcze od ſtopnia doſkonałości iakiey doſiągnąć można, iakież nie mogą wypaść owoce troſkliwego prawodawſtwa i ſtatecznych ſtarań rządu, w odkryciu i zniszczeniu bezprawiow? Jakaż przytym w ciągu tey woyny, a osobliwie w tym dopełnieniu miary nierządow, być muſi maſsa bogactw, które oszukanie i wszelkiego rodzaiu zdzierſtwa pożarły. Nie można wspomnieć na pożytki, iakie codzienny powrot porządku przynoſi, ażeby razem nie przeſtraszyć imaginacyi tym wszyſtkim co pochłonął nieład i oszukanie. Ta otchłań ieszcze nie ieſt zarzucona, i niezliczone bezprawia ieszcze są przed bacznością Rządu ukryte. Spieszcie ſię pomnożyć w rękach iego sposoby zapobieżenia onym. Takie są nasze obowiązki, a nadzieia w tey mierzej Rządu zawiedzioną nie będzie.

Po czym na wnieſienie Obywatela *Joubert* Rada 500. dekretowała.— 1.) Armia na rok 7. ma bydź w ſtanie woiennym utrzymywaną.— 2.) W tym celu przyznana ieſt Miniſtrowi woiennemu ſumma 262,581,902. franków.

Na d. 8. *Bailleul* złożył obszerny rapport w Radzie 500. względem ſtanu ſkarbu naszego i przyczyn niedoſtatku onego. Koszta woienne (mowił on) które z szybkością odbywane bydź muszą, sprawiaią ten niedoſtatek, zwłaszcza, że zwyczayne kontrybucye nie z takim pośpiechem wchodzą do ſkarbu. Z drugiey ſtrony brak kredytu publicznego, ścieśnia bieg ſkarbowy, kredyt zaś ten publiczny, oſłabiony ieſt przez niespłacanie dłużnikow kraiawych. Jak tylko zaś brakuie zaufania publicznego, prowizye tym samym w górę iść muszą. Dobre ſyſtema pożyczkow miałoby wiele korzyści. Mieymy więc ieden tylko zamiar, przywrocenia ſkarbu do ſtanu kwitnącego. Słowa te powinny bydź w tey ſali, równie iak w sercach naszych wyryte. Nazaiutrz z powodu tey mowy wnieſiono, aby dłużnikow kraiowych w przyzwoitey proporcyi ſpłacać, a przychody kraiowe należycie zabespieczyć.

Na seſſyi dnia 9. *Villers* wnioſł poſtanowienie taxow naſtępuiących w celu dopełnienienia 600. millionow dochodu na ten rok. Podatek gruntowy 210. millionow. Podatek na zbytki 30. millionow. Regeſtratura 80. millionow. Stempel 30. mill: Hypoteka 10. mill: Patenta 20. mill: Cła 20. mill: Poczta liſtowa 20. mill: Ta-

ka od gościńcow 30. mill. Sol 30. mill: Tabaka 10. mill: Loterya 10. mill: Lasy narodowe 20. mill: Kontrybucye w kraiach zawoiowanych 10. mill.

Rezolucya Dyrektoryatu Wykonawczego pod dniem 18. *Thermidor* (5. Sierpnia) ogłoszoną zoſtała w naſtępuiącey osnowie:

„ Dyrektoryat Wykonawczy z powodu swoich Rezolucyow pod dniem 12. Prairial i 27 meſsidor, zważywszy, iż w wielu okolicznościach tak we *Francyi*, iako i w kraiach zagranicznych na złe używano zaświadczeń o nieznaydowaniu ſię na liście emigrantow, ſtanowi co naſtępuie: Artykuł I. Wſzyſtkie zaświadczenia, których zamiarem ieſt okazanie, iż iaka osoba nie ieſt zapisana na liście emigrantow, powinny ſię zaczynać od tych ſłow: *Zaświadczenie o niezapisaniu na liście emigrantow.* Art: II. Zaświadczenia o nie zapisaniu na liście emigrantow będą wydawane przez Adminiſtracye Centralne Departamentu mieyscowego; potwierdzone przez Kommiſſarza Dyrektoryatu Wykonawczego, i przez Dyrektorow dozoru dobr Narodowych w każdym Departamencie poſtanowionych. Art: III. Żądania w celu otrzymania zaświadczeń zawierać w sobie będą wyrażenie intereſſu, dla ktòrego ſą podawane, interess ten wyrażony będzie w ſamymże zaświadczeniu, i dla każdego dawane będzie osobne zaświadczenie. Art: IV. Gdy zaświadczenia o niezapisaniu w liście emigrantow wydane będą za granice tey Adminiſtracyi Centralney, która ie wydawała, powinny wprzod być pokazywane Adminiſtr: Depar: do ktòrego ſłużyć maią, dla przeyrzenia ich tam i potwierdzenia, ażeby nie mogły być zaprzeczone przez odmienne zaświadczenie. Art. V. W mieſiąc po zapisaniu ninieyszey Rezolucyi do dziennika, wszyſtkie zaświadczenia wydawane będą w przepisanym przez tęż Rezolucyą sposobie. Art: VI. Gdy na liście emigrantow znayduie ſię nazwiſko podobne do tey osoby, która upraszać będzie o zaświadczenie iako w tey liście zapiſana nie ieſt, i gdy z tym wszyſtkim przydomki ich będą od ſiebie rożne, lub iedna z takowych osob wcale żadnego nie ma przydomku, w takim przypadku powinna bydź o tym uczyniona wzmianka w zaświadczeniu. Artykuł VII. Zaświadczenia żądane na mocy prawa 12. Nivos Roku 6. wydawane na dal będą w sposobie przepisanym przez 75. artykuł tegoż Prawa. Art: VIII. Miniſter ſkarbowy i miniſter Policyi generalney, obydwa w tym co do nich należy, ſą obowiązani zatrudnić ſię przyprowadzeniem do ſkutku ninieyszey rezolucyi, która będzie wydrukowaną, i do Dziennika Praw zapisaną.“

Oto ieſt dokładna liſta uczonych, znayduiących ſię na flocie Generała *Buonaparte.*

Geometrzy: *Fourrier*, *Coſtart*, *Charbot*, *Morel*, *Corances.* — Adjunkci: *Devilliers*, *Dubois.* — Sekretarze miernictwa: *Viard*, *Vrimem*, *Laporte.* — Literaci: *Arnaud*, *Renaud*, *Caſtera*, *Greslet*, *Boucher.* — Chimicy: *Bertholet*, *Champy* oyciec i ſyn, *Bernard*, *Piquet*, *Regnault* i *Potiers Ducoutils.* — Rysownicy: *Redoute*, *Beaudoin*, *Cecile*, *Derou*, *Rigo*, *la Bate*, *Joly*, *Dutertre* oyciec. — Inżenierowie cywilni: *Jallois*, *Raſſaneau*, *Bovard de Leandre*, *Duveil*, *Faye*, *Lancret*, *Lefevre*, *Thevenot*, *Chabrolle*, *le Pierre*, *St Genis*, *Pater Gratien*, *Gerard.* — Taiemni Pisarze: *Le Duc*, *Lulien*, *Cluzi*, *Real*, *le Roy*, *Panuzen.* — Antikwaryusze: *Pourtier*, *Rigault*, *Balzac.* — Budowniczy: *Norri*, *Protain.* — Chirurgowie: *Dubois* oyciec. *Bonieres.* — Aptekarze: *Boudet*, *Roguin*, *Roger.* — Mechanicy: *Haſſenſratz* i brat iego, *Herault*, *Favier*, *Bouchard.* — Krajo-Pisarze: *Beaujet*, *Beſtre*, *Bourgeois*, *Corabeuſ*, *Dulion*, *Foury*, *la Feuillade*, *la Roche*, *le Duc*, *le Scyre*, *l'Evesque*, *Sacotin*, *Simonet*, *Tetevuide.* — Botanicy: *Neſtoux*, *Coquebert*, *Sisot.* — Mineralogiści: *Dupuis*, *Clozieu*, *Nepuen.* — Zoologiści: *Geoffroy*, *Savigni*, *Gerard.* — Aſtronomowie: *Nouet*, *Mechain* ſyn, *Guenot.* — Zegarmiſtrz *Le Maire.* — Fabrykanci inſtrumentow matematycznych: *Le Noir* ſyn, *Cirot.* — Budowniczy okrętow *Chaumont.* — Sprycownik *Couvreur.* — Slusarz *Adnes* oyciec i ſyn. — Inżenier do drog i moſtow *Arnollet.* — Drukarze: *La Porte* i żona iego, *Boulanger*, *Carre*, *Couzy*, *Beſſon*, *Bezeraud*, *Dubois*, *Eberhart*, *Jardin*, *Lethioux*, *Lindermann*, *Marcel*, *Malet*, *Peintes*, *Rivel*, *Veri.* — Inżenierowie woyſkowi: *Caſſarelli Duſalga*, *le Genti*, *Cretin* i inni. — W ogule 160. osob.

z Frankfortu dnia 15. Sierpnia.

Jeſteśmy nakoniec w ſtanie dania pewnych o flocie *Tulońſkiey* donieſień, podług dawnieyszych naszych domyſłow, odebraliśmy ie z *Konſtantynopola.* Rzetelność naszego Korrespondenta nadto nam ieſt znana, ażebyśmy mogli mieć naymnieyszą wątpliwość o osnowie iego liſtu, który nam przez nadzwyczayną drogę przesyła. Na przyszłą pocztę obiecuie nam przeſłać opisanie szczegułow tego zdarzenia.

z Konſtantynopola dnia 23. Lipca.

Gubernator *Cypru* przyſłał Porcie wiadomość o wylądowaniu woyſk *Francuzkich* uſkutecznionym w *Alexandryi* dnia 8. tego mieſiąca, po mocnym odporze w którym obiedwie ſtrony wiele utraciły ludzi. To zdarzenie ktòrego ſię od nieiakiego czasu Rząd nasz spodziewał, sprawiło tu nayprzykrzeysze wrażenie. Rozchodzi ſię iuż pogłoſka, iż ta okoliczność pociągnie za sobą wyraźne wypowiedzenie woyny z ſtrony Porty przeciwko Rzpltey *Francuzkiey.* — Dnia 26. przeszłego mieſiąca *Spencer Smith* zaczął ſię pokazywać w charakterze pełnomocnego Miniſtra W. Brytanij przy Porcie *Ottomańſkiey.* Wſzyſtko widzieć daie naywiększe zaufanie między dwoma Dworami.

z Corfu dnia 13. Lipca.

O obu flottach *Francuzkiey* i *Angielſkiey*, żadney nie mamy wiadomości. — Tuteyszy *Francuzki* Generał *Rosa*, poiął za żonę córkę Paszy *Jannina.* Akt weselny był z wielką okazałością obchodzony, wypuszczono nawet na powietrze ballon.

z Hagi dnia 14. Sierpnia.

Ob. *Haſſelt* pisał liſt do Rady pierwszey z prozbą o uwolnienie ſiebie od dyrektoryatu. — Zawczoray przybył tu G. *Hatry*, który zoſtanie przy naywyższey kommendzie w kraiu naszym.

z Peterzburga dnia 18. Lipca.

Dnia onegdayszego powſtała tu i w okolicach okropna burza. Piorun dwa razy uderzył w magazyn prochowy w *Kronſtadzie*, gdzie ſię znaydowało 7452. pudow prochu; w tym przypaku 5. ludzi utraciło życie, 12. zoſtało rannemi.

W *Mitawie* założona ieſt tymczasowa akademia, której dyrektorem ieſt profeſſor *Beſeke.* W *Inflantach*, *i Kurlandyi*, *Niemieccy* kandydaci teologiy nie maią więcey otrzymywać urzędu kaznodzieiow, gdyż iuż i teologowie ſą iakobinami.

z Lindau dnia 1. Sierpnia.

Woyſka Cesarſkie zgromadzaią ſię znacznie od nieiakiego czasu w naszych okolicach. Bliſko do 30,000. ſtoi między jeziorem *Konſtancyeńſkim*, *Renem i Tyrolem.* Pod *Pludenz* oboz ma bydź wytknięty. Pogłoſki względem tego woyſk rozłożenia ſą rozmaite. Jedni mowią, iż Cesarz z zezwoleniem *Francyi* ma zabrać niektóre kraie w tamtych okolicach. Drudzy, iż woyſko to ma działać przeciw armii Gen: *Schauenbourg* w *Szwaycaryi*, ieżeli przyidzie do nowey woyny.

z Moguncyi dnia 8. Sierpnia.

Nie ma przykładu tak nagłego poruszenia woyſk w tych ſtronach, niezmierna ich liczba ze wszyſtkich ſtron nieuſtannie ściągaiąca ſię, zakłada ſtanowiſka w *Weterawij.* Zapewniaią, iż kordon woyſk nad *Niddą* doprowadzonym będzie do 60. tyſięcy ludzi, między którem 16. regimentow kawaleryi. Przybywaiące woyſka do okolic twierdzy *Kehl*, ſkładać będą nie mniey ogromną ſiłę. — Dnia onegdayszego odprawiała ſię w *Bingen* rada woienna, przed którą Generał *Merlin* i wielu innych officerow byli ſtawieni, będąc oſkarżonemi, iż pozwolili dowozu żywności do *Erenbreitſteinu.* Niewiadomo ieſzcze iaka w tey ſprawie zaszła decyzya.

z Szwabij dnia 8. Sierpnia.

W ośmiu dniach 15,000. woyſka *Auſtryackiego* ma ſtanąć obozem pod *Altorſ* i *Weingarden.* Z *Kempt* korpusa Cesarſkie ruszyły do *Bregenz.* Fortyfikacye w *Rezenau Feldkirch*, *Hohenemb*, są iuż dokończone, i armaty dla nich ſą przygotowane w *Bregenz.*

Od granic Auſtryackich dnia 10. Sierpnia.

Na dniu 6. przybył do *Wiednia* Generał *St. Cyr* bywszy poseł Rzpltey *Francuzkiey w Konſtantynopolu* wraz z świtą ſwoią. Ma tam kilka dni zabawić, i daley podroż swoią przez *Raſtad* do *Paryża* ciągnąć. — Dwor *Roſſyiſki* iak nayśpieszniey wzmacnią armią ſwoią nad granicą *Turecką.* — O zamięszaniach w *Konſtantynopolu*, uduszeniu W. *Wezyra* i *Reyseſſendego*, wieści były fałszywe, nie wiadomo przez kogo i w iakim celu tworzone. Kapitan Basza ma być z pod *Widdynu* odwołanym.

z Wetzlar dnia 10. Sierpnia.

W tuteyszych okolicach wszyſtko woienną na ſiebie przybiera poſtać. Armia *Francuzka* naprzòd idzie, w *Limburgu*, *Weibburgu* i *Idſtein*, wzdłuż rzeki *Lahn* pełno ieſt woyſka, naywiększa część iego ieſt za *Niddą* i pod *Lahną* zgromadzona. — Pod *Siegburg* założony bydź ma oboz dla 20,000, woyſka *Francuzkiego.* — Generał *Mack* obieżdża armią Cesarſką w *Bawaryi.*

z Gieſſen dnia 10. Sierpnia.

Dnia 6. włożona ieſt na całą tuteyszą okolicę znaczna kontrybucya. Miaſto *Fridberg* zapłaci 10,000, liwrow. Klasztor *Ilbenſtadt* 100,000. i t. d. — Zawczoray miaſtu *Wetzlar* i kamerze tamteyszey nakazał złożyć w sześciu tygodniach 30,000. liwrow. Generał *Joubert* w imieniu kommiſſarza rządowego *Rudler. Limburg* w *Trewirze* zapłaci 20,000. opactwo *Arnsberg* 40,000 kray *Oranii* 300,000. etc. etc. — Cała okolica *Wetterawii* zaięta ieſt woyſkiem *Francuzkim*, zbieraiącym ſię naybardziey nad *Niddą.* — Na dniu 5. miaſto *Friedberg* wyſłało deputacyą do kwarery głowney *Francuzkiey* w *Homburg*, na wiadomość, iż dwie kompanie artylleryi maią wniyść do niego.

z Augsburga dnia 11. Sierpnia.

Donoszą z *Inspruka*, iż kommiſſoryat woienny Cesarſki zakontraktował liwerunek ſtutyſięcy cetnarow ſiana. Z *Leybach* przybywaią codziennie officerowie od różnych regimentow armii *Włoſkiey*, dla opatrzenia ſię w konie i inne potrzeby. Regiment huzarow nowo uformowany, z 1119. ludzi złożony, miał przybyć dnia 6. do *Leybach*, a dnia 8. dalszą do *Włoch* przedſięwziąść drogę. Dwa bataliony infanteryi, które ſkładały załogę w *Tryeście*, w oſtatnich dniach Lipca wyszły z tego miaſta do *Gorycyi.* Pomimo te wszyſtkie obroty i dyspozycye, niespodziewamy ſię iednak wcale rozpoczęcia woyny. — Pisma publiczne wyrażaią, iż Hrabia *de Cobenzl* przed swoim wyiazdem z *Selz*, odebrał od Dyrektoryatu *Francuzkiego* uprzeymy liſt z przyłączonm podarunkiem wielkiego szacunku pierścienia. Inna mało przez ſię ważna okoliczność nie mniey iednak godna uwagi, ieſt ta, iż poczta wozowa z *Wiednia* do *Strazburga i Paryża* chodząca, rozpoczęła ſię znowu od 15. Lipca, tak iak było przed woyną.

z Raſtad dnia 14. Sierpnia.

Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey *Francuzkiey* oddali dnia wczorayszego Miniſtrowi pełnomocnemu Cesarſkiemu odpowiedź na Notę deputacyi Rzeszy pod dniem 7. t. m. treść iey naſtępuiąca:

Niżey podpisani Miniſtrowie pełnomocni Rzeczypospolitey Francuzkiey *do negocyowania z Rzeszą* Niemiecką, *odebrali oſtatnią Notę Deputacyi Rzeſzy, kommunikowaną ſobie dnia 23.* Thermidor *(10. Sierpnia) przez P.* de Metternich *Miniſtra pełnomocnego J. C. Mci.*

Oddaiąc ſprawiedliwość zamiarom Deputacyi Rzeſzy, niżey podpisani nie mogą ukryć przykrego wrażenia, iakie taż Nota z różnych względow sprawiła na ich umyſłach; nieodpowiada ona ani ſprawiedliwemu ich oczekiwaniu, ani wyobrażeniu iakie ſobie czynić należy o przenikłości Pełnomocnikow Rzeſzy Niemieckiey. *Z trudnościąby mogli wyrazić, i wſtrzymuią ſię od okazania uczucia iakiego doświadczyli po przeczytaniu tego pisma, w ktòrym znayduie ſię tak przeciwne przytoczenie 3go artykułu ich Noty pod d. 1.* Thermidora *(19. Lipca.) Ktoby ſię mogł był ſpodziewać, iż po dwudzieſto-dniowych*

namyſtach, po tylu ſeſſyach, użytych zapewne na pożyteczne obrady, można było pominąć ieden z nayważnieyszych i naydokładnieyszych artykułow tey Noty, który za niecoſniony uważać należy. Czas ieſt, ażeby ſię nakoniec ten ſtan rzeczy odmienił, i ażeby te oboiętne zwłoki uſtały. Rząd Francuzki *chce pokoiu; iego poſtępowanie uchyla wszelką o iego zamiarach wątpliwość. Lecz ażeby doyść do tego punktu, wyczerpał wszyſtkie sposoby iakich tylko od iego dobrey woli można ſię było spodziewać. Oſtatnie propozycye, które niżey podpisani iego imieniem podali, ſą warunkami tego pokoiu, nie zoſtaie iuż więc żaden powod do namyślania ſię, ani do zwłoki. Deputacya powinna ſię decydować. Niech ſię tylko samey ſiebie poradzi, niech ſię powoduie rzetelnością swoich zmiarow, a wybor iey wkrótce naſtąpi. Niech ſię dobrze zaſtanowi, iż w żadnym przypadku przewłoka i upor nieprzyniosą Rzeszy pożytku, i że głos publiczny w* Niemczech *potwierdzi wszelką determinacyę która na zawsze klęſki woyny odwroci.*

Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey Francuzkiey *nie mogąc nieobſtawać przy całey oſnowie ſwey noty pod 1. Thermidora (19. Lipca) przy dawnieyſzey pod 4. Meſſidora (22. Czerwca) i poprzedzaiących, domagaią ſię na nowo, ażeby Deputacya Rzeſzy dała kategoryczną i oſtateczną odpowiedź na wſzyſtkie w nich wyrażone punkta; czekaią na to.— W* Raſtad *dnia 26. Thermidor (13. Sierpnia) Roku* 6. *Rzpltey* Francuzkiey.

(podpisano) Bonnier. Jean Debrie.

Dnia 15. Sierpnia.

Deputacya Rzeszy odprawiła dnia dziſieyszego 56. ſeſſyą. Po przeczytaniu oſtatniey noty Miniſtrow *Francuzkich*, poſtanowiono upraszać uſtnie Miniſtra pełnomocnego Cesarſkiego, ażeby oświadczył legacyi *Francuzkiey*, iż wkrotce dane będą dokładne obiaśnienia o naturze odpowiedzi, którą Deputacya podała na artykuł 3. Noty *Francuzkiey*, i że oraz kommunikowane im będzie w tey okoliczności zdanie Deputacyi. Na teyże ſeſſyi uradzono kommunikować generalnemu ſeymowi Rzeszy *Conclusum* na dniu 7. tego mieſiąca zapadłe, iako też wſzyſtkie noty i inne pisma do tego ściągaiące ſię.

z Wezel dnia 15. Sierpnia.

Dnia 10. Sierpnia obchodzono w *Kolonii* Republikantſką uroczyſtość. Miane były piękne mowy do tego pamiętnego dnia ſtosowne. Na placu ćwiczeń woiennych wyſtawiono rusztowanie, wyobrażaiące dawny fanatyzm, wraz z zbiorem herbow i znakow feudalnych, co wszyſtko razem spalonym zoſtało. Liczna muzyka wygrywała pieśni patryotyczne, etc.

Od brzegow Menu dnia 15. Sierpnia.

Liczba woyſk *Francuzkich* między *Lahną* i *Niddą* codziennie ſię powiększa.— Do wyższego *Renu* wiele także woyſk *Francuzkich* przybywa.— Liſty z *Semlina* pod 31. Lipca donoszą, iż Generał artylleryi Baron de *Vins*, który od 23. znaydował ſię w tym mieście, wyiechał ztamtąd dnia 25. do *Peterwaradynu*. Ten Generał zatrudnia ſię przeglądaniem kordonu woyſk Cesarſkich rozciągaiących ſię wzdłuż granic *Tureckich*.— Podług wiadomości z okolic *Widdynu* do *Semlina* przyſłanych, ſtoczona była na *Dunaiu* bitwa, w którey woyſka W. Sułtana utraciły 24. ſtatki. Przez te nową pomyślność *Baſsman-Oglu* ſtał ſię panem żeglugi na *Dunaiu* w dosyć znaczney rozległości; zaymuie także wiele mil kraiu przed *Widdynem*. Mowią, iż wielka liczba *Turkow* z *Serwii* przybyła ſłużyć pod iego Chorągwiami.

z Bazylei dnia 8. Sierpnia.

Przymierze *Helwecyi* z *Francyą* na dniu 1. t. m. zoſtało zawarte. W wielu punktach zupełnie ma być zgodne z dawnemi przymierzami, i tam tylko podlega modyfikacyom, gdzie nowe ſyſtema rownowagi *Europeyſkiey* i zasad republikantſkich tego wymagały.— Podług wiadomości z *Arau*, Ciało Prawodawcze *Helweckie* zatrudnia ſię teraz mocno urządzeniem wychowania młodzieży po miaſtach i wſiach. W tym celu będzie utworzony w każdym głownym mieście kantonu wydział edukacyiny z 8. członkow złożony, w którym także ieden duchowny zaſiadać będzie.—Ciało Prawod: *Helweckie* przenieſie ſię do *Lucerny*.— Część woyſka *Francuzkiego* odebrała rozkaz wkroczenia do kraiu *Gryzonow*, dla wspierania partyi będącey za przyłączeniem ſię do Rzeczypospolitey *Helweckiey*. Wielu daie za powod wkroczenia tego, osadzenie drog, któremiby woyſka Cesarſkie z *Tyrolu* wniyść mogły, gdyby znowu woyna otworzyć ſię miała, rownie iak dla rozpoczęcia krokow nieprzyiacielſkich w zaczepnym ſposobie.

Dnia 12. Sierpnia.

Zapewniaią iż Generał *St Suzanne* zaſtąpi Generała *Schauenbourg* w kommenderowaniu woyſkami *Francuzkiemi* w *Szwaycaryi*. Wykonanie przyſięgi odprawiać ſię będzie w całey *Helwecyi*, Podług nowey naszego rządu woli, żaden cudzoziemiec nie będzie mogł przybyć do *Szwaycaryi*, ieżeli nie będzie opatrzony w paszport z podobnemi formalnościami iakie we *Francyi* są poſtanowione. Inne rozporządzenie zabrania rekrutowania w *Szwaycaryi* dla woyſk zagranicznych, wyiąwszy korpusa *Szwaycarſkie* na żołdzie *Hiszpańſkim* zoſtaiące, dla których ta wolność ieszcze ieſt na nieiaki czas zoſtawiona.— Zamięszanie w kraiu *Gryzonow* ieszcze nieuſtaie z powodu przyłączenia ich do Rzpltey *Helweckiey*. Na żądanie Miniſtra *Francuzkiego*, maią być złożone nowe zgromadzenia, końcem zbierania od mieszkańcow nowych wotow.

Wypis z liſtu z Rzymu dnia 27. Lipca.

Rzym pomimo tego wszyſtkiego co z niego *Francuzi* wywiezli, będzie zawsze dla przyiacioł kunsztow pierwszym miaſtem świata. Dyrektoryat *Francuzki* na przełożenie Ob: *Monge* zoſtawił monumenta publiczne; naywybornieysze dzieła *Rafaela* i *Michała Angielo*, zoſtały na murach utrzymane. Położenie *Rzymu* i iego wynioſłe rozwaliny, świadki dawnego iego panowania nad światem, wszyſtkie pobożne mieysca gdzie wyborność z wielkością, moc z pięknością przyiemnie ſię łączą; wszyſtko to dowodzi, iż można cudzoziemcom spieszyć ſię do *Paryża*, ale warto ieſt aby w *Rzymie* mieszkać. Z Kommiſſarzow *Francuzkich* sam tylko Ob. *Florent* tu pozoſtał. Mieſzka on w akademii *Francuzkiey*, żyie ſkromnie, i bardzo ieſt poważanym. Dyrektoryat *Francuzki* obchodzi ſię z naywiększym uszanowaniem dla Konsulatu, lubo ten mało ma przyiacioł, chociaż wcale na to nie zasługuie, gdyż rząd dawny zoſtawił *Rzym* w ſtanie takim, iż bardzo ciężką ieſt rzeczą w krotkim go czaſie podzwignąć. Na 20. mil w około *Rzymu* znayduie ſię wiele pol odłogiem leżących, które *Francuzi* zakupuią. Gwardya narodowa w *Rzymie* i całey Rzpltey, ieſt bardzo gorliwa; pod czas buntu *Transtyberanow* i oſtatniego rozruchu w *Citta di Caſtello*, gwardye narodowe *Rzymu* i *Perugia* iak lwy ſię potykały. Kommendant zginął na czele współ-obywatelow w obronie praw i Rzplty, insurgenci tak byli zażarci, że dzieci i żony patryotow zamordowali. Rzplta *Rzymſka* wiele wprawdzie poſtradała w teraźnieyszych okolicznościach, lecz ſtrata ta niczym ieſt przeciw zyſkowi, iaki przynieść może rolnictwo zaniedbane, a teraz po rewolucyi odżywiaiące ſię.— Z artyſtow, wielu *Rzym* opuszcza, gdyż mała liczba znayduiących ſię cudzoziemcow czyni trudnym odbył obrazow, a prawie niepodobnym. Kto gotowiznę z zagranicy odbiera, ten może małym wydatkiem wyżyć, przeciwnie za papiery z ciężkością utrzymać ſię zdoła. Kommiſſya zatrudnia ſię teraz pracowicie zniszczeniem aſſygnatow, przez który sposob iedynie gotowizna w cyrkulacyą weyść może. Generał *St. Cyr* iuż ieſt odwołanym, nie był on tu lubionym, Gen: *Ruſca* przez wzgląd na sposob swoy obeyscia republikańſki, naywięcey ieſt tu szacowanym. Pomiędzy mowcami koła konſtytucyinego tu poſtanowionego, celuie naybardziey młody *Neapolitańczyk* nazwiſkiem *Rousſeau* człowiek wielkich talentow i wielbiciel filozofii *Kanta*.

z Medyolanu dnia 8. Sierpnia.

Przybyło tu ze śrzodka *Francyi* wiele korpusow infanteryi i kawaleryi, więcey także ieszcze oczekuiemy. Armia *Włoſka* ma bydź przyprowadzona do 100,000. ludzi, procz woyſk *Cisalpińſkich*.— Rzplta *Rzymſka* darowała Generałowi *Dąbrowſkiemu* Sztandar i ſzablę, które Krol *Jan Sobieſki* zdobywszy na *Turkach* po oſwobodzeniu *Wiednia*, posłał w ofierze do *Loretu*.

z Florencyi dnia 5. Sierpnia.

Gen: *Delmas* obeymuie kommendę nad woyſkami *Francuzkiemi* w *Rzymie* na mieysce Generała *Saint Cyr*.— Stan zdrowia Papieża ieſt taki, iż bardzo lękaią ſię o iego życie, dla tego iuż nawet nie maſz teraz wzmianki o iego podroży.— Słychać, iż względem przyszłey konſtytucyi kościoła katolickiego i wyboru głowy iego po śmierci teraźnieyszego Papieża, ma zayść wkrótce decyzya. Arcybiſkupi *Włoscy*, *Niemieccy* i *Węgierscy* maią bydź na kongressie w *Raſtad* Kardynałami mianowani, po czym przyſtąpią do wyboru nowego Papieża. Mowią nawet, iż wybor ten padnie na arcy-xiążęcia *Maxymiliana* elektora *Kolońſkiego*, który w wielkim ſtopniu puchliny zoſtaiąc, teraz ſię w *Frankſurcie* leczy.

z Warszawy dnia 28. Sierpnia.

Kommiſsya wspolna przez Nayiaśnieysze dwa Dwory Cesarſkie, i Królewſko Pruſki, do upadłych ſześciu Bankow, to ieſt: UUr: Piotra *Teppera*, Karola *Schultza*, Fryderyka *Kabrita*, Prota *Potockiego*, Macieja *Łyszkiewicza*, i Jana Dawida *Heislera*, wyznaczona.

Wam JO. JW. W. Ur: Szlach: Sławet: i Star: iako to:

Xięciu Ludwikowi *Wirtemberg* o złł: 5969.— Sukcessor: Piotra *Cieszkowſkiego* o złł: 1300.— Morawiow Majorowi o złł: 1698.— Sukceſs. Jana *Gran* Majora o złł: 766.— Dominikowi *Kaczkowſkiemu* Porucznik: o złł: 785. gr: 15.— H. *Wigura* Kapitanowi o złł. 839.— Staniſławowi *Kozłowſkiemu* o złł: 499.— Jozefowi Mytko *Wereszczatyńſkiemu* o złł: 302.— Staniſławowi *Lublińſkiemu* i *Morgulec* o złł: 429. gr: 8.— *Stamirowſkiemu* Kapitanowi o złł: 313.— Jozefowi *Koſielſkiemu* Porucznikowi o zł: 154.— Sukcess: Jana *Billinga* Doktora o złł: 158: gr: 22.— F. *Grodzickiemu* o złł: 216.— H. *Szterowi* o złł: 85.— J. *Szydłowſkiemu* o złł: 52.— Tadeuszowi *Sadkowſkiemu* o złł: 208.— A. *Kalickiemu* o złł: 157.— W. *Remiszowſkiemu* o złł: 288.— Michałowi *Liſickiemu* o złł: 34. — Jozefowi *Szczutowſkiemu* Majorowi o złł: 426.— Jozefowi de *Tylli* Chorążemu o zł: 72.— *Dziawińſkiemu* o złł: 50.— *Hampffowi* Porucznikowi o złł: 176.— Eugeniuszowi *Zdanowiczowi* o złł: 65.— JX. *Fiazellemu* o złł: 284. gr: 15.— Berkowi *Abramowiczowi* z Wyszogroda o złł: 38. gr: 13.— *Cymermanowi* o złł. 44.— Fryderykowi *Penk* o złł: 60.— Sukceſs: Daniela *Krakau* Krawca o złł: 858. gr. 23. do ſkryptow, zaś do Rachunkow, z Xiąg handlowych wyiętych. — *Mikułowſkiemu* Porucznikowi K. N. o złł. 117.— *Ziembowiczowi* o złł: 99.— *Zawickiemu* o złł. 72. — Felixowi *Szeliſkiemu* o złł: 342. gr: 22.— *Młockiemu* Generał: Adjutan: o złł: 40.— Sukceſs: *Synapiuſza* o złł: 52.— *Sobieſkiemu* o złł: 341.— Sukcess: *Schyndlera* o złł. 471. — *Oſipowſkiemu* Szambelanowi o złł: 270.— *Teywlowi Judkiewiczowi* z Łucka o złł: 1288.— *Weysenhoffowi* o złł: 108.— *Lewanda* o złł: 67. gr: 15.— *Zmudzkiemu* Chorążemu o złł. 94. gr: 15.— *Niewęgłowſkiemu* o złł: 54.— de *Tylli* Konsyliar: o złł: 70.— *Woſkanowi*, o złł: 84. gr: 15.— Teodorowi *Wrotowſkiemu* z Kam: Podolſkiego o złł: 142.— Sukceſs: *Romanowſkiego* o złł: 38. gr: 22. i puł.— Sukcess: *Kaczkowſkiego* o złł: 542.— Wincentemu *Pirożyńſkiemu* o złł: 347. gr: 19.— *Herſzkowi* z Zaſławia o złł: 503.— *Radzikowſkiemu* o złł: 271. gr: 15.— *Oranſkiemu* o złł: 112.— *Czarnołoſkiemu* Podporucznikowi o złł. 55. gr: 22. i puł.— JX. *Martwinow* o złł: 65. gr: 15.—*Heraut* o złł: 162. gr. 15.— Pozwanym nakazuie, ażeby pomienieni Pozwani, od daty obwieszczenia ninieyszego edyktalnego Pozwu, za tygodni ośm czyli w tenczas, gdy ſprawa ta, z Regeſtru przyzwoitego do ſądzenia przywołana będzie, przed ſądem teyże Kommiſsyi w Mieście Warszawie w domie *Tepperowſkim* agituiącey ſię, osobiście, lub przez prawnie umocowanego, każdy w szczegulności Plenipotenta ſtawili ſię, a to na prawne popieranie, tak Ur: Jana *Dmochowſkiego* Maſsy ſubſtancyi Ur: Jana Dawida *Heisslera*, tymczasowie poſtanowionego Adminiſtratora, iako też samego Ur: Jana Dawida *Heisslera* Powodow, którzy na fundamencie ordynacyi ſądu ninieyszey Kommissyi, zapozwanie Was przez gazety, i obwieszczenia Publiczne determinuiącey, ſtosuiąc ſię oraz do ſkryptow, i Regeſtrow z xiąg handlowych wyiętych, należność wyżey wyrażonych Summ okazuiących, dopraszali ſię Kommissyi, ażeby przerzeczonych Pozwanych, każdego w szczegulności do zapłacenia Summ winnych, oraz zaległych prowizyi, do terminu satysfakcyi rachować ſię mianych, wraz z przezyſkami, i wydatkami prawnemi, na rzecz Massy *Heislerowſkiey* zobowiązać, a to pod rygorem w prawidłach Kommissyi ſwoiey wyrażonym, albowiem czyli ſię ſtawicie, lub nie? na terminie z ninieyszego zapozwu przypadaiącym, wyrok zaoczny, i oſtateczny iako Sądu naywyższego przeciwko Wam ogłoszony będzie, i Exekucya niezwłoczna zoſtanie.— Działo ſię w Warszawie dnia 20. Mca Sierpnia 1798. Roku.

(L. S.) *Tomasz Wędrychowſki S. K. B. Regent.*

DONIESIENIA.

Na mocy Rezolucyi N. Kommiſsyi Bankowey uwiadomia ſię Publiczność, iż Towary Fabryki Łysobyckiey do massy krydalney JW. Prota Potockiego należące, na jarmarku bliſko nadchodzącym w Łęcznie, przez publiczną licytacyą za gotowe pieniądze sprzedawane będą.

Podaie ſię do wiadomości, iż w przeſzłym Saſkim ogrodzie w officynie przy Zelazney Bramie u Pana *Hergla*, przybył znowu cały transport rożnego gatunku wody Mineralney świeżey.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem 65. na drugim piętrze.* — Exemplarz groszy 20.